

Rozdział 13

Procedury wyzwalane

procedury wyzwalane, cel stosowania, typy wyzwalaczy, wyzwalacze na poleceniach DML i DDL, wyzwalacze typu INSTEAD OF, przykłady zastosowania, zarządzanie wyzwalaczami

Procedury wyzwalane

Procedura wyzwalana (ang. *trigger*) to program w języku PL/SQL (również Java lub C) który reaguje na zdarzenia zachodzące w bazie danych i wykonuje się po zająciu określonych warunków.

Typy procedur wyzwalanych:

- BEFORE - uruchamiane przed wykonaniem polecenia INSERT, UPDATE, DELETE
- AFTER - uruchamiane po wykonaniu polecenia INSERT, UPDATE, DELETE
- INSTEAD OF – uruchamiane zamiast polecenia INSERT, UPDATE, DELETE
- systemowe – uruchamiane po zająciu określonego zdarzenia w schemacie lub bazie danych

Cele stosowania procedur wyzwalanych

- Zaawansowane śledzenie użytkowników
- Ochrona przed nieprawidłowymi transakcjami
- Wymuszanie więzów referencyjnych (albo więzów nie wspieranych przez deklaratywne więzy integralnościowe albo więzów między węzłami rozproszonej bazy danych)
- Wymuszanie złożonych reguł biznesowych
- Wymuszanie złożonych polityk bezpieczeństwa
- Zapewnianie przezroczystego zapisu wydarzeń
- Wypełnianie atrybutów wartościami domyślnymi
- Modyfikacja złożonych perspektyw
- Śledzenie wydarzeń systemowych

Definiowanie procedury wyzwalanej

```
CREATE [OR REPLACE] TRIGGER nazwa
{ BEFORE | AFTER | INSTEAD OF }
{ INSERT | UPDATE | DELETE } ON { tabela | perspektywa }
[ WHEN warunek ]
[ FOR EACH ROW ]
[ DECLARE /* deklaracje zmiennych i kursorów */ ]
BEGIN
    /* ciało procedury wyzwalanej */
END;
```

- INSTEAD OF: wyzwalacz może być zdefiniowany tylko na perspektywie
- WHEN: wyzwalacz wykonuje się tylko dla tych krotek, dla których jest spełniony warunek
- FOR EACH ROW: wyzwalacz wykonuje się dla każdej modyfikowanej krotki

Definiowanie procedury wyzwalanej cd.

Dla procedur wyzwalanych uruchamianych na skutek uaktualnienia krotek, możemy określić listę atrybutów relacji, których uaktualnienie uruchomi procedurę.

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER test
AFTER UPDATE OF placa_pod, id_zesp ON pracownicy ...
```

Ta sama procedura może być wrażliwa na kombinację instrukcji DML (tj. INSERT, UPDATE, DELETE). (*niezgodne ze standardem*)

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER test
AFTER INSERT OR UPDATE OR DELETE ON pracownicy
BEGIN
    IF INSERTING THEN ...
    ELSIF UPDATING THEN ...
    END IF;
END;
```

Klauzula FOR EACH ROW i WHEN

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER test
BEFORE UPDATE ON pracownicy
FOR EACH ROW WHEN (OLD.placa_dod < 100)
BEGIN
    IF (:NEW.placa_pod <= 100) THEN ... END IF;
    IF (:NEW.etat != :OLD.etat) THEN ... END IF;
END;
```

- w klauzuli **WHEN** i ciele wyzwalacza **FOR EACH ROW** można uzyskać dostęp do starej i nowej wartości atrybutu
- domyślnie stara i nowa wersja rekordu są dostępne przez nazwy **OLD** i **NEW** (w ciele wyzwalacza poprzedzane dwukropkiem), można to zmienić za pomocą klauzuli **REFERENCING NEW AS n**
- dla instrukcji **INSERT** stara wartość jest pusta, dla instrukcji **DELETE** nowa wartość jest pusta

Przykład procedury wyzwalanej (1)

Poniższa procedura wyzwalana uruchamia się przed wstawieniem nowego pracownika i nadaje mu kolejny identyfikator pobierany z licznika (sekwencji)

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER trig_id_prac
BEFORE INSERT ON pracownicy
FOR EACH ROW
BEGIN
    IF (:NEW.id_prac IS NULL) THEN
        SELECT seq_pracownik.NEXTVAL
        INTO :NEW.id_prac FROM DUAL;
    END IF;
END;
```

Przykład procedury wyzwalanej (2)

Poniższa procedura sprawdza, czy płaca przyznana asystentowi nie przekracza widełek płacowych dla asystenta.

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER trig_placa_asystenta
BEFORE UPDATE OF placa_pod ON pracownicy
FOR EACH ROW
WHEN ( NEW.ETAT = 'ASYSTENT' )
DECLARE
    v_max NUMBER; v_min NUMBER;
BEGIN
    SELECT placa_min, placa_max INTO v_min, v_max
    FROM etaty WHERE nazwa = :NEW.etat;
    IF :NEW.placa_pod NOT BETWEEN v_min AND v_max THEN
        RAISE_APPLICATION_ERROR(-20001,'Za wysoka placa');
    END IF;
END;
```

Przykład procedury wyzwalanej (3)

Procedura wpisuje do tabeli HISTORY datę utworzenia, typ i nazwę każdego obiektu tworzonego wewnątrz bieżącego schematu.

```
CREATE TABLE HISTORY (  
  CR_DATE DATE,  
  CR_OBJECT VARCHAR2(50),  
  CR_NAME VARCHAR2(50) );  
  
CREATE OR REPLACE TRIGGER TR_SCHEMA  
AFTER CREATE ON SCHEMA  
BEGIN  
  INSERT INTO HISTORY(CR_DATE,CR_OBJECT,CR_NAME)  
  VALUES (SYSDATE,ORA_DICT_OBJ_TYPE,ORA_DICT_OBJ_NAME);  
END;
```

Procedura wyzwalana INSTEAD OF

Pozwala na zapewnianie modyfikowalności złożonych perspektyw.

```
CREATE OR REPLACE VIEW zesp_count AS  
SELECT z.nazwa, count(*) AS pracownicy  
FROM pracownicy p, zespoly z WHERE z.id_zesp = p.id_zesp  
GROUP BY z.nazwa;
```

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER trig_instead  
INSTEAD OF INSERT ON zesp_count  
BEGIN  
  INSERT INTO zespoly(id_zesp,nazwa,adres)  
  VALUES(80,:NEW.nazwa,NULL);  
END;
```

Zarządzanie procedurami wyzwalanymi

- Wszystkie procedury wyzwalane związane z daną relacją można zablokować (odblokować) pojedynczym poleceniem:

```
ALTER TABLE nazwa_relacji  
DISABLE [ENABLE] ALL TRIGGERS;
```

- Każda procedura wyzwalana może być w jednym z dwóch stanów: odblokowania lub zablokowania. Do zablokowania (odblokowania) pojedynczej procedury wyzwalanej służy polecenie:

```
ALTER TRIGGER nazwa DISABLE [ENABLE];
```

- Do usunięcia wyzwalacza służy polecenie

```
DROP TRIGGER nazwa;
```

Słownik bazy danych

Informacje o procedurach wyzwalanych użytkownika mieszczą się w perspektywie systemowej USER_TRIGGERS

Informacje o zależnościach można podejrzeć w perspektywie słownika bazy danych USER_DEPENDENCIES

```
SELECT TRIGGER_NAME, TRIGGER_TYPE,  
TRIGGERING_EVENT, TABLE_NAME, TRIGGER_BODY  
FROM USER_TRIGGERS;
```

```
SELECT NAME, TYPE, REFERENCED_TYPE  
FROM USER_DEPENDENCIES  
WHERE REFERENCED_NAME = 'PRACOWNICY';
```